మధ్యయుగ భారతదేశ చరిత్ర

⇒ ముస్లిముల దండయాత్ర ⇒

1) అరబ్బుల దండయాత్ర → మొట్టమొదటి ముస్లిం తెగ అరబ్బుల దండయాత్ర క్రీ.శ 712 లో జరిగింది.

→ పర్షియా రాజు అల్‌హజాజ్ కు శ్రీలంక నుండి బహుమానాలు తీసుకొని వెళుతున్న ఒక నౌక దేబాల్ (కరాచీ) వద్ద దోచుకోబడింది.

→ దేబాల్ సింధ్ రాజ్యంలో ఒక భాగం. కావున అల్‌హజాజ్ సింధ్ పాలకుడు అయిన దాహిర్ నష్టపరిహారం చెల్లించాలని హెచ్చరికలు జారీ చేసాడు. కాని దాహిర్ దానిని తిరస్కరించాడు. దీనితో దాహిర్ ను ఓడించుటకు మొహమ్మద్ బిన్ ఖాసిం ఖాసిం ను అల్‌హజాజ్ పంపాడు.

→ 712 లో మహ్మద్ బిన్ ఖాసిం రేవార్ యుద్ధంలో దాహిర్ ను ఓడించాడు.

→ ఈ దండయాత్ర కారణంగా భారతదేశ ఆయుర్వేదము, నక్షత్ర శాస్త్రము, చదరంగము అరబ్ దేశాలకు వ్యాప్తి చెందాయి.

— ఇండో సారాసినిక్ (అరబ్) కళ అభివృద్ధి చెందింది.

→ (పరిమలదేవి, సూర్యదేవి అనే మహిళలు, ఖాసిం - story)

(2) తురుష్కుల దండయాత్ర ⇒

మొహమ్మద్ గజినీ దండయాత్ర → (1000 – 27) → గజిని ఆఫ్ఘనిస్తాన్ లో ఒక చిన్న రాజ్యం. దీని పాలకుడు మొహమ్మద్.

→ మొహమ్మద్ గజిని బిరుదులు ⇒ షికన్ [SHIKAN) - విగ్రహాల ధ్వంసకుడు]

→ యమీన్-ఉద్-దౌలా [ముస్లిం రాజ్య సంస్థాపకుడు]

→ గజిని రాజ్యాన్ని పటిష్టపరుచుటకు సైన్యమును కావలెనని, దానికొరకు భారతదేశంపై దాడి చేసి సొత్తును దోచుకొనుటకు నిర్ణయించాడు.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

→ ఇతను 1000 → 27 సార్లు మొత్తం 17 సార్లు భారతదేశం పై దాడి చేసాడు.

- ఇతను కేవలం పంటకోసే కాలం (Harvesting season) లో మాత్రమే దాడి చేసేవాడు.

→ 1000 → పైబర్ కనుమ

1008 → వైహింద్ → త్రిసుదపాలను ఓడించి జ్వాలాముఖి దేవాలయమును దోచుకున్నాడు.

1014 → థానేశ్వర్ పై దాడిచేసి చక్రస్వామి దేవాలయమును దోచుకున్నాడు.

1018→19 ⇒ మధుర, కనూజ్ లపై దాడి చేసాడు.

1025 లో → సురాష్ట్ర లోని సోమేనాథ్ దేవాలయమును దోచుకున్నాడు. (16వ దాడి)

1027 → గజినీ యొక్క చివరి దాడి సింధ్ లోని జాట్స్ తెగ పై.

⇒ మహమ్మద్ గజినీ తో పాటు అల్బెరూనీ అనే చరిత్రకారుడు భారతదేశానికి వచ్చి అనేక సంవత్సరములు ఉండి భారతదేశ సంస్కృతి గురించి ఇతర విషయాలను తెలియ చేస్తూ 'తారిఖ్-ఇ-హింద్' అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు.

→ ఈ గ్రంథాన్ని కింగ్స్లీ అనువదించిన వాడు – సచావో.

⇒ గజినీ విజ్ఞానంలోని ఉల్బి తారీఖ్-ఇ-యమినీ అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు.

→ ఫిరదౌసి షానామా ను రచించాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

మహమ్మద్ ఘోరీ దండయాత్ర ⇒ ఘోరీ అఫ్ఘనిస్తాన్‌లో ఒక చిన్న రాజ్యం
దేని పాలకుడు మొహమ్మద్ అసలు పేరు - మొహమ్మద్ బిన్ సామ్

1175 → ఘోరీ మొట్టమొదటి సారిగా వాయవ్య భారతదేశంపై దాడి చేసాడు.

1178 → గుజరాత్ పాలకుడు 2వ భీమదేవుడు (మూలరాజు) గుజరాత్ యుద్ధం
లేదా మౌంట్ అబూ యుద్ధంలో ఘోరీని ఓడించాడు.

1191 → మొదటి తరాయిన్ యుద్ధంలో పృథ్వీరాజ్ చౌహాన్ ఘోరీని ఓడించాడు.
(భటిండా ప్రాంత శ్రామిక రాజు)

1192 → రెండవ తరాయిన్ యుద్ధంలో మహమ్మద్ ఘోరీ చౌహాన్‌ను ఓడించాడు.

1194 → చందావార్ యుద్ధంలో ఘోరీ గహద్వాల రాజు జయచంద్రుడిని
KIA4 → హతమార్చాడు.

→ ఘోరీతో పాటు ఇద్దరు బనిసలే భారత్‌కు వచ్చారు. వారు.

1) బఖ్తియార్ ఖిల్జీ → చెంఘిజ్ పాలకుడు లక్ష్మణసేనుడిని ఓడించాడు.

2) కుతుబుద్దీన్ ఐబక్ → ఇతడు మధ్య, పశ్చిమ భారతదేశంపై దాడి
చేసాడు.

→ ఘోరీ భారతదేశంలో తాను స్వాధీనం చేసుకున్న ప్రాంతాలకు ఐబక్‌ను ఢిల్లీ వద్ద
Deputy గా నియమించి ఘోరీ ప్రాంతానికి పయనించాడు.

1206 → ఘోలం నది దగ్గర దమ్యక్ వద్ద ఖోక్కర్ అనే తెగ మహమ్మద్ ఘోరీని
హత్య చేసింది. ఈ వార్త విన్న వెంటనే కుతుబుద్దీన్ ఐబక్ ఢిల్లీ వద్ద తన
స్వతంత్రాన్ని ప్రకటించుకొని భారతదేశంలో బానిసవంశ పాలన లేదా ఢిల్లీ సుల్తానుల
పాలనను ప్రారంభించాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఢిల్లీ సుల్తానులు [1206 – 1526]

ఢిల్లీని 5 వంశాలు పాలించాయి.

1. బానిసవంశము → 1206 – 90
   - → కుత్బ్ → 1206 – 11
   - → షంషి → 1211 – 66
   - → బాల్బన్ → 1266 – 90

2. ఖిల్జీ వంశము → 1290 – 1320

3. తుగ్లక్ వంశము → 1320 → 1415

4. సయ్యద్ వంశము → 1415 – 51

5. లోడి వంశము → 1451 – 1526

బానిసవంశము ⇒ బానిస వంశాన్ని స్థాపించిన వాడు – కుతుబుద్దీన్-ఐబక్

<u>కుతుబుద్దీన్ ఐబక్</u> – (1206 – 10) → ఇతను ఇల్బారి తెగకు చెందినవాడు.

- ఇతని బిరుదులు → లాక్‌భక్ష్, లాక్‌బక్ష్
  సిపాసలార్.

→ ఇతను ఢిల్లీలో కువ్వత్-ఉల్-ఇస్లామ్ అనే మసీదును నిర్మించాడు.

ఇది ఇండో పర్షియన్ శైలిలో నిర్మించబడిన మొట్టమొదటి మసీదు.

– ఇతను రెండవ మసీదును అజ్మీర్‌లో నిర్మించాడు. దీనిపేరు అధైదిన్‌కా ఝోంప్రా

ఆన సూఫీ గురువు "కుతుబ్-ఉద్దీన్ భక్తియార్ కాకి" జ్ఞాపకార్థం 'కుతుబ్ మినార్'

నిర్మాణమును చేపట్టాడు.

– ఇతను ప్రధానంగా లాహోర్ నుంచి పాలించాడు. (రాజధాని)

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

=> ఇతని ఆస్థానంలోని 'హసన్ నిజామీ' 'తాజుల్ మఖిర్' అనే పుస్తకాన్ని రచించాడు.

-> 1210లో గుర్రపు ఆట చౌగన్ లేదా పోలో (polo) ఆడుతూ గుర్రం పై నుంచి క్రిందపడి ప్రమాదవశాత్తూ మరణించాడు.

-> ఇతని మరణానంతరం ఇతని కుమారుడు 'ఆరామ్ షా' ఢిల్లీ సుల్తాన్ అయ్యాడు.

ఇల్‌టుట్‌మిష్ => (1211-37) ఇతని వంశాన్ని షంషీ వంశము అంటారు,

-> ఇతనిని సార్-ఇ-జందర్ అని పిలిచేవారు.

-> ఇతను మొట్టమొదటి సారిగా ఖలీఫా [ముస్తాన్సిర్ బిల్లా] వద్ద నుంచి 'సుల్తాన్' అనే బిరుదును పొందాడు. ఇతనే ఢిల్లీ సుల్తానుల నిజమైన స్థాపకుడని పేర్కొంటారు. ఇతను తురుష్కుల యొక్క అనేక సాంప్రదాయాలను భారతదేశంలో ప్రవేశపెట్టాడు.

=> చిహల్‌గనీ [40 మంది తురుష్కుల కులీనుల] విధానమును,

ఇక్తా - విధానము [సైనికాధికారులకు జీతాలు బదులు భూమి ఇవ్వుట] ప్రవేశపెట్టాడు.

-> వెండి - టంకా నాణెములను, రాగి - జిటల్ నాణెములను ప్రవేశపెట్టాడు.

1221 లో మంగోల్ దండయాత్రుడు చెంఘిజ్‌ఖాన్ పర్షియా రాజు జలాలుద్దీన్ మంగబరనీను వెంబడిస్తూ భారతదేశంపై దాడి చేసాడు.

1228 3వ తరాయిన్ యుద్ధంలో గజనీ పాలకుడు యాల్డజ్‌ను ఓడించాడు.

-> అఖిల భారత మిలటరీ సివిల్ సర్వీసును ప్రవేశపెట్టాడు.

— ఆన కుమారుడు నసీరుద్దీన్ మొహమ్మద్ మరణించడంతో అతని జ్ఞాపకార్థం 'సుల్తాన్ ఘరీ' అనే సమాధిని నిర్మించాడు (ఢిల్లీలో) అందువల్లనే ఇల్‌టుట్‌మిష్‌ను 'సమాధుల పితామహుడు' అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

⇒ ఇల్తుట్మిష్ కుతుబ్ మినార్ నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేసాడు.

— ఇతని పిన్నాపులో మిన్హాజుల్ సిరాజ్ 'తబాకత్ నజిరీ' అనే పుస్తకాన్ని రచించాడు. ఈ పుస్తకంలో ప్రధానంగా రజియా సుల్తానా గురించి వ్రాయబడినది.

⇒ ఈ పుస్తకం నజ్మొద్దీన్ మొహమ్మదుకు అంకితం చేయబడింది.

→ ఇల్తుట్మిష్ మరణానంతరం అతనికుమారుడు రుక్నుద్దీన్ ఢిల్లీ సుల్తాన్ అయ్యాడు.

⇒ రుక్నుద్దీన్‌ను ఆలగించి రజియా సుల్తానా ఢిల్లీపాలకురాలు అయింది. ఈమె యొక్క వ్యతిరేకి జునైది.

→ ఈ రజియా సుల్తానా భర్త అల్తూనియా (భటిండా రాజు)

→ చంఘిజ్‌ఖాన్ దండయాత్రల దాడివల్ల ఢిల్లీ మొదటి మహిళా పాలకురాలు అయిన రజియా సుల్తానా మరణించింది.

⇒ ఈమె అధ్వర్యంలో ముగ్గురు పాలకులు 1) బహరాంషా
2) అల్లా ఉద్దీన్ మసూద్
3) నజ్మొద్దీన్ మహమ్మద్.

⇒ నజ్మొద్దీన్ మొహమ్మద్ యొక్క ప్రధాన మంత్రి - బాల్బన్.

— బాల్బన్ యొక్క వ్యతిరేకి - ఇమాదుద్దీన్ రైహాన్

1266 లో బాల్బన్ ఆస్థాన అల్లుడు అయిన నజ్మొద్దీన్ మొహమ్మదుకు విషం ఇచ్చి హతమార్చాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

బాల్బన్ → (1266 - 86) ఇతని వంశాన్ని బాల్బనీ వంశం అంటారు.

ఇతని బిరుదులు – మధ్యయుగ భారతదేశ ఉక్కుమనిషి

– జిల్లాహ్ అల్లా

– ఉలూగ్ ఖాన్ (గొప్పయుద్ధసైనికుడు)

→ ఇతను ఢిల్లీలో ఎర్రభవనాన్ని నిర్మించాడు. (Red Palace)

→ దివాన్-ఇ-అరజ్ అనే ఓ మిలటరీ శాఖను (సైన్య శాఖ) ఏర్పాటుచేసి చిహల్‌గనీలను ఇతర తిరుగుబాటులను అణచివేసాడు.

⇒ ఇతను పర్షియాలో 'అఫ్రాసియాబ్' వంశానికి చెందినవాడినని ప్రకటించుకున్నాడు. ఇతను ఎల్లప్పుడూ ఖరీదైన దుస్తులను ధరించేవాడు. సాధారణ ప్రజలతో నేరుగా మాట్లాడేవాడు కాదు.

→ ఇరాన్/పర్షియాకు చెందిన సిజ్దా - సాష్టాంగ నమస్కారము

పైబోస్ - సుల్తాన్ పాదములకు ముద్దు పెట్టుట విధానాలను ప్రవేశపెట్టాడు.

⇒ ఆన ఆస్థానంలోకి విదేశీ యాత్రికులు ఎవరైనా వస్తే వారు మోకాళ్లపైన మాత్రమే నడవాలి.

→ ఆన ఆస్థానంలో ఎల్లప్పుడూ నిశ్శబ్దాన్ని పాటించేవారు.

⇒ వాయువ్య భారతదేశంలోని మంగోలు దండయాత్రను సమర్థవంతంగా త్రిప్పికొట్టాడు.

— ఆన కుమారుడు (ప్రిన్స్) మొహమ్మద్ వాయువ్య భారతదేశంలోని తామర్ మంగోల్ (TAMAR) దండయాత్రను 1285లో త్రిప్పికొట్టాడు. కానీ గాయాలు తగిలిన ప్రిన్స్ మొహమ్మద్ మరణించాడు.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

→ బాల్బన్ ప్రిన్స్ మొహమ్మద్ ఖాన్-ఇ-షహీద్ అనే బిరుదును ఇచ్చాడు.
ఆ తర్వాత బాల్బన్ ఆనారోగ్యానికి గురై 1286లో మరణించాడు.

- బాల్బన్ మేనల్లుడితో ఇతని మనవడు కైకూబాద్ ఢిల్లీ సుల్తాన్ అయ్యాడు.

⇒ కైకూబాద్ పట్టాభిషేకంలో మంచం పట్టడంచే అతని 4 సంవత్సరాల కుమారుడు కయుమోర్ ఢిల్లీ సుల్తానుగా ప్రకటించబడ్డాడు.

→ అప్పటి కులీనులలో బాగా బలవంతుడైన జలాలుద్దీన్ ఖిల్జీ కైకూబాద్ మరియు కైయుమర్స్ లను హత్యచేసి 1290లో ఢిల్లీపై ఖిల్జీ వంశాన్ని స్థాపించాడు. దీనిని ఖిల్జీ విప్లవం అంటారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

ఖిల్జీ వంశము ⇒

జలాలుద్దీన్ ఖిల్జీ →(1290-96) → ఇతను ఖిల్జీ విప్లవం ద్వారా ఢిల్లీపై ఖిల్జీ వంశాన్ని స్థాపించాడు.

→ ఇతను జైపాల్‌పూర్ వద్ద మంగోల్ దండయాత్రికుడు 'హాలకు' ను ఓడించాడు.

→ ~~థగ్గులు~~ 'థగ్గులు' అనే బందిపోటు దొంగలను ఢిల్లీ నుంచి బెంగాల్‌కు తరిమివేసాడు.

⇒ ఇస్లాం మతంలోకి చేరిన కొంతమంది మంగోలులను ఢిల్లీ వద్ద స్థిరపడుటకు అనుమతినిచ్చాడు. వీరినే నియో ముసల్మానులు అంటారు. వీరు స్థిరపడిన ప్రాంతాన్ని మొగలీపుర అంటారు.

→ ఇతని కాలంలో 'సిద్దిమౌలా' అనే గురువు ఏనుగుచే తొక్కించబడి చంపబడ్డాడు. ఇతని మరణ ఆదేశాలు జారీ చేసినవాడు (ప్రిన్స్) అర్కలీఖాన్.

అల్లాఉద్దీన్ ఖిల్జీ (1296-1316) ⇒ ఇతని అసలు పేరు - అలీ గుర్షస్ప్

ఇతని బిరుదులు → జహన్ సచ్

సికిందర్-ఇ-సాని [రెండవ అలెగ్జాండర్]

- ఇతని నిర్మాణాలు ⇒

1) సిరి పట్టణము - ఢిల్లీ వద్ద → దీనిలో అతి ముఖ్యమైన కట్టడము హజార్ సితూన్ (వేయిస్తంభాలు)

2) జమాత్ ఖానా మసీదు → ఇది ఇస్లామిక్ శైలిలో నిర్మించబడిన మొట్టమొదటి మసీదు. (భారత్)

3) హౌజ్ ఖాస్ →(HAUZKHAS) - ఇది

4) అలై దర్వాజా → ఇది కుతుబ్ మినార్ యొక్క ద్వార ప్రవేశము.

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

⇒ జలాలుద్దీన్ ఖిల్జీ కాలంలో అల్లాఉద్దీన్ దేవగిరిపై దాడి చేసి అత్యధిక సొత్తును సంపాదించాడు.

→ తర్వాత కాలంలో ఆను సుల్తాన్ అగుటకు కులీనులను కొనుగోలు చేయుటకు ఈ సొత్తును ఉపయోగించాడు.

⇒ ఇతను జలాలుద్దీన్ ఖిల్జీ యొక్క మేనల్లుడు. ఇతను .

⇒ ఇతను మొత్తం ఢిల్లీ సుల్తానులలో అతిగొప్పవాడు. ఇతని ఆర్థిక సంస్కరణల అతి ముఖ్యమైనది - మార్కెట్ సంస్కరణలు.

⇒ మార్కెట్లను షహానాయె - షహ్నాయ్ - ఇ - మండీ అంటారు.

→ షహ్నాయ్ - ఇ - మండిలో 3 రకాల వస్తువులను అమ్మే మార్కెటులు ఉండేవి

1) ప్రతిరోజూ సాధారణ ప్రజలకు అవసరమయ్యే వస్తువులు అమ్మే మార్కెట్

2) గుర్రాలను అమ్మే మార్కెట్

3) విలాసవంతమైన వస్తువులను అమ్మే మార్కెట్.

⇒ షహ్నాయ్ - ఇ - మండిలో ముగ్గురు అధికారులు

1) షహ్నాయ్ - ఇ - మండి

2) దివాన్ - ఇ - రియాసత్

3) బరీద్ (గూఢచారులు)

⇒ చరాయి, (పశుపోషణపై పన్ను) ఘర్హీ (నివాసములపై పన్ను) వాటి 6న్ పన్నులను విధించాడు.

→ దివాన్ - ఇ - ముస్తక్రాజ్ అనే బాకీలు వసూలు చేసే శాఖను ఏర్పాటు చేసాడు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com

⇒ సైనిక సంస్కరణాలను ప్రవేశపెట్టాడు.

- దాగ్ - గుర్రములపై రాజముద్ర వేయుట

- చెహ్రా / హులియా - సైనికుల వివరములను తెలియజేసే పట్టిక విధానాలను ప్రవేశపెట్టాడు.

→ ఇతను ఆహార సంస్కరణలు కూడా ప్రవేశపెట్టాడు. ఆహార శాఖలో పనిచేసే ప్రతి అధికారి ప్రతిరోజూ కనీసం 100 మైళ్ళు ప్రయాణించాలని నిర్ణయించాడు.

⇒ సైనికులకు, ఇతరులకు ఇచ్చిన భూములను రద్దు చేసాడు.

అల్లాఉద్దీన్ ఖిల్జీ దండయాత్రలు ⇒

1299 - గుజరాత్

1301 → రణతంభోర్ (రాజస్థాన్)

1303 → చిత్తోర్ (రాజస్థాన్)

1305 → మాల్వా (MP)

1308 → మాండోర్ (రాజస్థాన్)

1311 → మలబార్ (రాజస్థాన్)

⇒ గుజరాత్‌ను ఓడించినప్పుడు అల్లాఉద్దీన్ సైన్యానికి మాలిక్ కఫూర్ పట్టుబడ్డాడు

మాలిక్ కఫూర్ అసలుపేరు - మహారాదినారి

— ఈ దండయాత్ర కాలంలోనే కమలాదేవి పట్టులుడి ఢిల్లీకి పంపబడింది. ఢిల్లీలో అల్లాఉద్దీన్ ఈమెని వివాహం చేసుకొని పట్టమహిషి పదవిని ఇచ్చాడు.

⇒ రణతంభోర్‌లో 1301 లో మొట్టమొదటి సారిగా రాజపుత్ర మహిళలు జౌహర్ - సామూహిక ఆత్మాహుతి ని పాటించారు.

www.manabadi.com

This document is submitted by manabadi user. we are not responsible for any copyright voilation. For any discrepancies please eamil us: info@manabadi.com